

FÖRSÄKRINGSJURIDISKA FÖRENINGEN

Remissyttrande SOU 2025:103

Justitiedepartementet

Kanslirådet Anna Lind Stolt

SOU 2025:103 – En ny produktansvarslag

Försäkringsjuridiska föreningen (föreningen) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat lagförslag och tackar för möjligheten att få möjlighet att inkomma med synpunkter.

Sammanfattande synpunkter:

Föreningen ser positivt på att det genom aktuellt lagförslag skapas enhetliga regler inom EES området samt att produktansvarsreglerna moderniseras och anpassas till dagens moderna teknik och teknikmiljöer.

Föreningen konstaterar dock att den nya lagen kommer att innebära att en betydande översyn av försäkringsvillkoren på svenska marknaden kommer att behöva ske i syfte att tillse att villkor, terminologi och riskbedömning harmonierar och överensstämmer med den nya regleringen.

Föreningens kommentarer

Föreningen önskar i övrigt särskilt kommentera följande:

Slopande av självrisk vid sakskada

Förslaget innebär ett slopande av den i dag gällande självrisken på 3 500 kronor avseende saksador. Föreningen förstår syftet med förslaget. Konsekvensen av förslaget innebär att en skadelidande får rätt till ersättning för den fulla sakskadan men det innebär också att skadestånd kan erhållas också för mindre skador (som understiger 3 500 kronor).

För ansvarsförsäkringens del skulle detta kunna medföra att även anspråk som rör mindre belopp därmed skulle anmälas till försäkringsgivaren med såväl ökade skadekostnader som ökade hanteringskostnader för ansvarsförsäkringsgivarna.

Vår bedömning är dock att sådana anspråk inte skulle påverka ansvarsförsäkringen nämnvärt, eftersom anspråken de ändå i hög grad falla inom den avtalade ansvarsförsäkringens självrisk.

Däremot skulle den slopade självriskén för varje individuell skada kunna innebära att en ansvarsförsäkrad person med ett produktansvar får ta emot, och även ansvara för, många anspråk på grund av samma produktskada. Det är sannolikt att förslaget skulle innebära att anspråk mot försäkringsbolagen på grund av sådana kumulskador därmed kommer att öka med ökade skadekostnader som följd. Detta riskerar i sin tur att premier kommer att öka och att villkor på ansvarsförsäkringsprodukterna kommer att förändras.

Skadestånd för skada i data

Av förslaget följer att en skada som består i förlorad data ska anses vara en ren förmögenhetsskada. Föreningen konstaterar att en sådan precisering kan innebära en avvikelse i förhållande till hur vissa sådana skador definieras enligt skadeståndslagen, eftersom det också skulle kunna vara fråga om en följdförlust av en sakskada.

Vidare, är ett notat att rena förmögenhetsskador i försäkringsvillkor typiskt sett undantas från allmänt ansvarsförsäkringsskydd. Det kan därmed vara så att försäkringsvillkor som täcker denna typ av förlust är utformade på så vis att det, för att försäkringsersättning ska kunna utgå, ska vara fråga om en följdförlust av en sakskada.

Genom att definiera förlorad data som en ren förmögenhetsskada torde detta innebära att försäkringsbranschen kommer att behöva anpassa vissa försäkringsvillkor till den nya skadetyper skada i data.

Cyberförsäkring

Cyberförsäkring är en relativt ny försäkringsform. Försäkringen är till sin karaktär ingen produktansvarsförsäkring, utan tecknas typiskt sett av den potentiellt skadelidande. En fråga att uppmärksamma är hur den försäkringsformen, och gällande försäkringsvillkor ska samspela med terminologin i den nya lagen. Enligt föreningen kan det finnas anledning att även se över dessa försäkringsvillkor, i syfte att undvika dubbel- eller trippelförsäkringssituationer.

Preskription

Preskriptionsbestämmelsen innefattar ett kännedomskrav. Av 6 kap. 1 § i förslaget följer att talan om skadestånd måste väckas inom tre år från det att den skadelidande fick eller rimligen borde ha fått kännedom om 1. skadan, 2. säkerhetsbristen, och 3. vem som är ansvarig för skadan.

Förslaget har liksom 12 § nuvarande PaL ett kännedomsrekvisit. Detta rekvisit saknas enligt den allmänna preskriptionsregeln för skadeståndsanspråk, som innehåller en rent objektivt fastställbar tidpunkt. För skadeståndsanspråk beräknas fristen utifrån den skadegörande handlingen. Förslaget innehåller visserligen en objektivt fastställbar tidpunkt, nämligen tidpunkten när den skadelidande *rimligen borde ha fått* kännedom om vissa förhållanden, men föreningen vill ändå lyfta att kännedomsrekvisit typiskt sett är svårhanterliga ur bevissynpunkt.

Ett tidigare gällande kännedomsrekvisit har på grund av tillämpningsproblem ersatts av objektivet fastställbara tidpunkter i såväl försäkringsavtalslagen (2005:104) som i trafikskadelagen (1975:1410). Kanske det borde övervägas att, när tillfälle nu ges, ersätta kännedomsrekvisitet med en bättre, objektivet fastställbar tidpunkt, även i produktansvarslagen.

Stockholm 2026-01-23

För Försäkringsjuridiska föreningen

Malin Börjesson

Ordförande